

Briuselis, 2019 08 30
COM(2019) 404 final

2019/0185 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

**dėl Europos Sąjungos ir Baltarusijos Respublikos susitarimo
dėl be leidimo gyvenančių asmenų readmisijos pasirašymo Europos Sąjungos vardu**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2009 m. gegužės mėn. Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikime ES dar kartą pareiškė politinę paramą visiškam vizų režimo liberalizavimui saugioje erdvėje ir judumo didinimui su Rytų partnerystės šalimis sudarant susitarimus dėl vizų režimo supaprastinimo ir readmisijos. Remiantis 2005 m. gruodžio mėn. COREPER lygmeniu valstybių narių priimtu bendru požiūriu į ES vizų režimo supaprastinimo politikos plėtojimą, susitarimas dėl vizų režimo supaprastinimo nesudaromas, kol nesudarytas susitarimas dėl readmisijos.

Todėl 2010 m. lapkričio 12 d. Komisija pateikė Tarybai rekomendaciją, kad gautų derybinius nurodymus derėtis dėl susitarimų su Baltarusijos Respublika atitinkamai dėl trumpalaikių vizų išdavimo tvarkos supaprastinimo ir be leidimo gyvenančių asmenų readmisijos.

2011 m. vasario 28 d. Taryba oficialiai įgaliojo Komisiją derėtis dėl Europos Sąjungos ir Baltarusijos susitarimo dėl readmisijos.

Derybos oficialiai pradėtos 2014 m. sausio 30 d., o pirmasis oficialių derybų raundas įvyko 2014 m. birželio 13 d. Minske. Vėliau surengti dar trys derybų raundai: pirmas 2014 m. lapkričio 25 d. Briuselyje, o kiti du 2015 m. kovo 11 d. ir 2017 m. birželio 20 d. Minske. Vyriausieji derybininkai susitarimo tekstą parafavo 2019 m. birželio 17 d. pasikeisdami elektroniniais laiškais.

Baltarusija, Europos Sąjunga ir septynios dalyvaujančios valstybės narės (Bulgarija, Rumunija, Lietuva, Lenkija, Vengrija, Suomija ir Latvija) 2016 m. spalio 13 d. pasirašė bendrą deklaraciją dėl partnerystės judumo srityje.

Valstybės narės buvo reguliariai informuojamos, su jomis buvo nuolat konsultuojamasi visais derybų dėl readmisijos etapais (neformaliais ir formaliais).

Visais derybų etapais valstybėms narėms reguliariai buvo teikiama informacija ir su jomis buvo konsultuojamasi atitinkamose Tarybos darbo grupėse. Galutinis susitarimo teksto projektas buvo pateiktas patarėjams teisingumo ir vidaus reikalų klausimais (migracijos, integracijos ir išsiuntimo) ir 2019 m. balandžio 12 d. taikant supaprastintą rašytinę procedūrą jam pritarta.

2019 m. balandžio 17 d. Migracijos ir vidaus reikalų generalinio direktorato generalinio direktoriaus raštu Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pirmininkui Europos Parlamentas buvo informuotas apie derybų dėl vizų režimo supaprastinimo ir readmisijos susitarimų užbaigimą. Buvo pridėti abiejų susitarimų tekstų projektai.

Siūlomame sprendime dėl susitarimo sudarymo nustatoma vidaus tvarka, reikalinga jam taikyti praktiškai. Visų pirma jame nurodoma, kad Komisija, kuriai padeda valstybių narių ekspertai, atstovauja Sąjungai pagal susitarimo 19 straipsnį įsteigtame Jungtiniame readmisijos komitete.

Pridedamas pasiūlymas yra susitarimo pasirašymo teisinė priemonė. Taryba sprendimą priims kvalifikuota balsų dauguma.

2. SUSITARIMO TIKSLAS IR TURINYS

Europos Sąjungos ir Baltarusijos Respublikos susitarimo dėl be leidimo gyvenančių asmenų readmisijos (toliau – susitarimas) tikslas – nustatyti greitas ir veiksmingas asmenų, kurie neatitinka arba nebeatitinka atvykimo, buvimo ir gyvenimo Baltarusijos ar vienos iš Europos

Sąjungos valstybių narių teritorijoje sąlygų, tapatybės nustatymo ir saugaus bei tvarkingo grąžinimo procedūras ir bendradarbiaujant palengvinti tokių asmenų tranzitą.

Komisijos manymu, Tarybos derybiniuose nurodymuose išdėstyti tikslai buvo pasiekti ir readmisijos susitarimo projektas Sąjungai yra priimtinas.

Galutinį susitarimo projekto turinį galima apibendrinti taip:

- Susitarimą sudaro 8 skirsniai, kuriuose iš viso yra 24 straipsniai. Susitarime taip pat yra 7 priedai, kurie yra neatskiriama šio susitarimo dalis, ir 5 bendros deklaracijos.
- Susitarime yra įvadinė nuostata, kuria patvirtinama, kad jis taikomas užtikrinant žmogaus teises ir prašomajai bei prašančiajai valstybei laikantis atitinkamuose joms taikomuose tarptautiniuose dokumentuose nustatytų įsipareigojimų ir atsakomybės, taip pat pakartojama, kad pagal tuos tarptautinius dokumentus prašomoji valstybė visų pirma užtikrina į savo teritoriją priimtų atgal asmenų teisių apsaugą.
- Susitarime nustatyti readmisijos įsipareigojimai (3–6 straipsniai) yra visiškai abipusiai, taikomi savo piliečiams (3 ir 5 straipsniai) ir trečiųjų šalių piliečiams bei asmenims be pilietybės (4 ir 6 straipsniai).
- Įsipareigojimas dėl savo piliečių readmisijos taip pat apima buvusius savo piliečius, kurie neteko arba atsisakė savo pilietybės, tačiau neįgijo kitos valstybės pilietybės.
- Įsipareigojimas dėl savo piliečių readmisijos taip pat taikomas bet kurios pilietybės šeimos nariams (t. y. sutuoktiniams ir nepilnamečiams nesusituokusiems vaikams), neturintiems savarankiškos teisės gyventi prašančiojoje valstybėje.
- Įsipareigojimas priimti atgal trečiųjų šalių piliečius ir asmenis be pilietybės (4 ir 6 straipsniai) yra susijęs su šiomis išankstinėmis sąlygomis: a) atitinkamas asmuo atvykimo metu turi prašomosios valstybės išduotą leidimą gyventi arba prašomosios valstybės išduotą galiojančią vizą ir atvykimo į prašomosios valstybės teritoriją įrodymą arba b) atitinkamas asmuo neteisėtai ir tiesiogiai atvyko į prašančiosios valstybės teritoriją prieš tai buvęs prašomosios valstybės teritorijoje arba per ją vykęs tranzitu. Toks readmisijos įsipareigojimas netaikomas asmenų, kurie tik vyko tranzitu per oro uostą arba kuriems prašančioji valstybė yra išdavusi vizą arba leidimą gyventi, atžvilgiu, išskyrus atvejus, kai i) prašomosios valstybės išduota visa arba leidimas gyventi galioja ilgiau, ii) prašančiosios valstybės išduota visa arba leidimas gyventi buvo gauti apgaulės būdu arba iii) asmuo nesilaiko kurios nors su visa susijusios sąlygos.
- Savo piliečių (suėjus nurodytam galutiniam terminui) ir trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės atveju Baltarusija sutinka, kad būtų naudojamas Europos kelionės dokumentas grąžinamiems asmenims (3 straipsnio 5 dalis ir 4 straipsnio 3 dalis). Atitinkamas tipinis Baltarusijos Respublikos dokumentas pridedamas 7 priede.
- Susitarimo III skirsnyje (7–13 straipsniai kartu su 1–5 priedais) įtvirtintos būtinos techninės nuostatos, susijusios su readmisijos procedūra (readmisijos prašymu, įrodymo priemonėmis, terminais, perdavimo tvarka ir vežimo būdais) ir su klaidinga readmisija (13 straipsnis). Procedūrinio lankstumo suteikia tai, kad readmisijos prašymo nereikės tais atvejais, kai priimtinas atgal asmuo turi galiojančią kelionės dokumentą (7 straipsnio 2 dalis).
- Susitarimo 7 straipsnio 3 dalyje apibūdinta vadinamoji pagreitinta procedūra, kurią susitarta taikyti asmenims, sulaikytiems juostoje, kuri tęsiasi iki 30 kilometrų nuo valstybės narės ir Baltarusijos bendros sausumos sienos, taip pat valstybių narių ir

Baltarusijos tarptautinių oro uostų teritorijoje. Pagal pagreitintą procedūrą readmisijos prašymai turi būti pateikti per 2 darbo dienas, atsakymai į juos – per 2 darbo dienas, o pagal įprastą procedūrą atsakyti į readmisijos prašymus reikia per 10 kalendorinių dienų (11 straipsnio 2 dalis).

- Į susitarimą įtrauktas tranzito operacijų skirsnis (14 ir 15 straipsniai kartu su 6 priedu).
- 16, 17 ir 18 straipsniuose pateikiamos būtinos su išlaidomis ir duomenų apsauga susijusios taisyklės ir nurodomas santykis su kitais tarptautiniais įsipareigojimais.
- Bus sudarytas Jungtinis readmisijos komitetas, kuriam bus skirtos 19 straipsnyje nustatytos užduotys ir galios.
- Kad šį susitarimą įgyvendinti būtų paprasčiau, 20 straipsniu Baltarusijai ir atskiroms valstybėms narėms suteikiama galimybė sudaryti dvišalius įgyvendinimo protokolus. Dvišalių susitarimų ar kitų sutartinių dokumentų ir šio susitarimo santykis paaiškinamas 21 straipsnyje.
- Baigiamosiose nuostatose (22–24 straipsniai) išdėstytos būtinos teritorinio taikymo, įsigaliojimo, galiojimo trukmės, galimų pakeitimų, sustabdymo, nutraukimo ir susitarimo priedų teisinio statuso taisyklės.
- Apie ypatingą Danijos, Airijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės padėtį kalbama preambulėje, 1 straipsnio d punkte, 22 straipsnio 2 dalyje, o Danijos atveju – ir atitinkamoje bendroje deklaracijoje. Atsižvelgta į glaudų Islandijos, Norvegijos, Šveicarijos ir Lichtenšteino bendradarbiavimą įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*, ir apie šį glaudų bendradarbiavimą kalbama atitinkamose prie susitarimo pridedamose bendrose deklaracijose.

3. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Šis pasiūlymas teikiamas Tarybai, kad ji suteiktų įgaliojimus pasirašyti susitarimą.

Šio pasiūlymo teisinis pagrindas – Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 79 straipsnio 3 dalis kartu su jos 218 straipsnio 5 dalimi.

• Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)

Netaikoma.

• Proporcingumo principas

Šiuo pasiūlymu neviršijama to, kas būtina nustatytam tikslui pasiekti, t. y. sudaryti tarptautinį susitarimą dėl be leidimo gyvenančių asmenų readmisijos.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Dėl šio pasiūlymo ES biudžetas nepatirs papildomų išlaidų.

5. IŠVADOS

Atsižvelgdama į minėtus rezultatus, Komisija siūlo Tarybai nuspręsti, kad susitarimas būtų pasirašytas Sąjungos vardu, ir įgalioti Tarybos generalinį sekretoriatą parengti atitinkamą įgaliojamąjį raštą.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

**dėl Europos Sąjungos ir Baltarusijos Respublikos susitarimo
dėl be leidimo gyvenančių asmenų readmisijos pasirašymo Europos Sąjungos vardu**

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 79 straipsnio 3 dalį kartu su 218 straipsnio 5 dalimi,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) 2011 m. vasario 28 d. Taryba įgaliojo Komisiją pradėti derybas su Baltarusija dėl be leidimo gyvenančių asmenų readmisijos. Derybos sėkmingai užbaigtos ir Europos Sąjungos ir Baltarusijos Respublikos susitarimas dėl be leidimo gyvenančių asmenų readmisijos (toliau – susitarimas) parafuotas 2019 m. birželio 17 d. pasikeičiant elektroniniais laiškais;
- (2) 2009 m. gegužės mėn. Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikime ES dar kartą pareiškė politinę paramą visiškam vizų režimo liberalizavimui saugioje erdvėje ir judumo didinimui su Rytų partnerystės šalimis sudarant susitarimus dėl vizų režimo supaprastinimo ir readmisijos;
- (3) susitarimo tikslas – nustatyti greitas ir veiksmingas asmenų, kurie neatitinka arba nebeatitinka atvykimo, buvimo ir gyvenimo Baltarusijos ar vienos iš Europos Sąjungos valstybių narių teritorijoje sąlygų, tapatybės nustatymo ir saugaus bei tvarkingo grąžinimo procedūras ir bendradarbiaujant palengvinti tokių asmenų tranzitą;
- (4) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės [1 ir 2 straipsnius] 3 straipsnį [ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui] Jungtinė Karalystė [nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas [išskyrus atvejus, kai ji praneša apie savo pageidavimą pagal minėtą protokolą]] / [... laišku] pranešė apie savo pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant šį sprendimą;
- (5) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos [1 ir 2 straipsnius] 3 straipsnį [ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui] Airija [nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas, [išskyrus atvejus, kai ji praneša apie savo pageidavimą pagal minėtą protokolą]] / [... laišku] pranešė apie savo pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant šį sprendimą;
- (6) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;

- (7) todėl susitarimas Europos Sąjungos vardu turėtų būti pasirašytas su sąlyga, kad bus sudarytas vėliau, ir turėtų būti patvirtintos prie susitarimo pridėtos bendros deklaracijos,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Sąjungos vardu patvirtinamas Europos Sąjungos ir Baltarusijos Respublikos susitarimo dėl be leidimo gyvenančių asmenų readmisijos pasirašymas su sąlyga, kad minėtas susitarimas bus sudarytas¹.

2 straipsnis

Sąjungos vardu patvirtinamos prie šio susitarimo pridamos bendros deklaracijos.

3 straipsnis

Tarybos generalinis sekretoriatas parengia įgaliojamąjį raštą, kuriuo susitarimo derybininko nurodytam asmeniui (-ims) suteikiami įgaliojimai pasirašyti susitarimą su sąlyga, kad jis bus sudarytas.

4 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas*

¹ Susitarimo tekstas bus paskelbtas kartu su sprendimu dėl jo sudarymo.